

OLVASS FELESLEGESET!

– SIK ENDRE ÁLLANDÓ ROVATA –

Amióta a szakmában vagyok, harcolok a túlzásba vitt specializáció, a semmiről való mindentudás irányába mutató szakszerűség eluralkodása ellen. Természetesen a kudarc elkerülhetetlen, de kedvenc fegyverem ennek ellenére hasznossá válhat mások kezében is. Arról van szó, hogy világeletemben vigyáztam arra, hogy ha nyaralni mentem vagy feleslegesnek tűnő konferencián üldögéltem, akkor olyan tanulmányokat olvassak, amelyeknek semmi köze nem volt ahhoz, amivel akkor éppen foglalkoztam. Gondosan mindig valamilyen feleslegeset olvastam. Ezek között sok volt olyan, amibe beleszerettem, s félretettem, hogy valaha talán valakinek a kezébe adhatom, hogy foglalkozzon velem behatóbban, mert a mű valamilyen szempontból zseniális.

Az itt következő két mű is ilyen. Közös a két munkában, hogy nehéz helyzetben élő emberek túlélési stratégiáit elemzik. Ugyanakkor a vizsgált helyzetek nagyon eltérők: az egyik egy hadifogolytáborba vezeti el az olvasót, ahol a bezártság és a kiszolgáltatottság ellenére a foglyok létrehoznak egy működő gazdaságot.^{1,2} Értelemszerűen ebben a gazdaságban a termelés lehetetlen, de mint a tanulmányból kiderül, a piac ettől még működhet – csak legyen cigaretta.³ A másik elemzés a gettó gazdasági életét mutatja be⁴ – alulról, vagyis oly módon, ahogy a túlélés diktálta megélhetési stratégiák működnek.

A két művet a Debreceni Egyetem Szociológia és Társadalompolitika doktori program két hallgatója ismerteti és kritizálja/gondolja tovább szellemesen. Az elemzések közreadásának elsődleges célja, hogy ha tetszenek a művek, akkor lehet tovább bogarászni a felkínált irányba. A másodlagos cél pedig az, hogy kedvet csináljon másoknak is a felesleges olvasáshoz.

S. E.

¹ Az eredeti mű Radford, Richard A. (1945): *The Economic Organization of a P.O.W. Camp*. In: Samuelson, P. A. (ed.) (1973): *Reading in Economics*. McGraw-Hill Book Company <http://www-rohan.sdsu.edu/~hfoad/e111su08/Radford.pdf>. (Utolsó letöltés: 2016.11.15.)

² Lásd még a szerzőről és művéről: <http://notes.kateva.org/2011/02/economics-of-pow-camp-whatever-happened.html> és <http://news.nationalpost.com/full-comment/frances-woolley-the-pow-economy-explained>. (Utolsó letöltés: 2016.11.15.)

³ Továbbgondolásra ajánlom még a <http://www.finance-watch.org/hot-topics/blog/1027-blog-cigarette-currency>, továbbá a cigarettáról mint kvázi-pénzről a börtönben <http://tpj.sagepub.com/content/81/2/142.abstract>, a II. világháború utáni Németország hiperinflációja idején, <http://economix.fr/docs/54/BignonCigarette.pdf>, és mindig, amikor a papírpénzt elértékteleníti valami: <http://www.rapidtrends.com/history-of-fiat-and-paper-money-failures/> (Utolsó letöltés: 2016.11.15.)

⁴ Normann, B. (1975): *Work and ghetto culture*. In: *The British Journal of Sociology*, 26(4) (Dec., 1975): 435–447. http://www.jstor.org/stable/589821?origin=crossref&seq=1#page_scan_tab_contents (Utolsó letöltés: 2016.11.15.)